

Internationale vredesweek: Meditatie voor de vrede

– Els Rijneker

Dit artikel is de tekst van haar lezing op 22-09-2012 bij de Meditatie voor de vrede die de Roze kruisers orde AMORC ieder jaar organiseert, dit keer met haar spirituele zusterorganisaties. Na een muzikale opening waarbij Alain Escudero stukken van Scarlatti speelde, sprak Johannes Witteveen namens de Soefi beweging; Theo van Rooy namens het Lectorium Rosicrucianum en Klaas van Egmond namens de Antroposofische Vereniging. De kunsthistorica Caroline de Westenholz sprak over de esoterische achtergrond van het Vredespaleis. Klaas- Jan Bakker van de AMORC sloot de dag af met een meditatie voor de vrede.

Els Rijneker is van beroep logopedist en heeft een eigen praktijk voor dyslexiebehandeling. Daarnaast is zij voorzitter van de Theosofische Vereniging in Nederland (TVN).

Vredespaleis, Den Haag

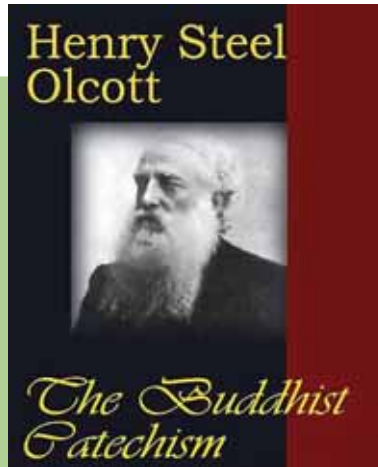
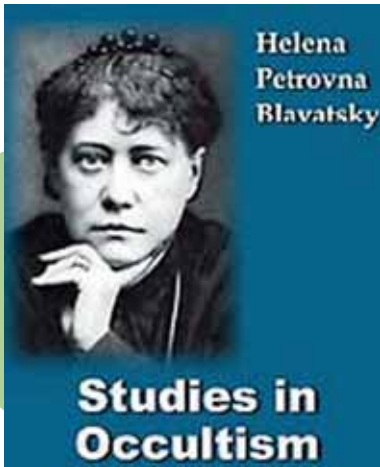

Goedemiddag dames en heren, vrienden, broeders en zusters!
Graag levert de TVN een bijdrage aan de jaarlijkse Meditatie voor Vrede, op deze zeer toepasselijke locatie, het Vredespaleis in Den Haag, en dan óók nog op dit zeer toepasselijke tijdstip, namelijk op één van de laatste dagen van de Internationale Vredesweek.

Allereerst even een korte kennismaking met de Theosofische Vereniging in Nederland, de TVN. De TVN is de Nederlandse afdeling van de Theosophical Society Adyar (TS), een wereldwijde vereniging met ongeveer 30 000 leden en actief in ongeveer 50 landen. Het internationale hoofdkwartier bevindt zich in India, in Adyar, Chennai/ Madras.

Het embleem van de Theosophical Society Adyar, en hierboven is het zoals het bij de TVN wordt gebruikt, bevat veel symbolen, waaronder het

heilige symbool AUM (in lichtblauw afgebeeld). Verder valt de Sanskriet tekst op: *Satyan Nasti Paro Dharmah*, vaak heel globaal vertaald als 'er is geen religie hoger dan waarheid'. De Theosophical Society Adyar is een vereniging van zoekers naar, en onderzoekers van waarheid, het Ene Leven dat alles bezielt en dat aan alles ten grondslag ligt. Het gaat om het benaderen van de theo-sofia, de 'goddelijke' wijsheid, of de wijsheid zoals de goden die bezitten.

De TS is in 1875 in New York opgericht door Helena Petrovna Blavatsky, Henry Steel Olcott en anderen.

De leden van de TS onderschrijven allemaal de drie doeleinden:

1. *Het vormen van een kern van de universele broederschap der mensheid zonder onderscheid van ras, geloof, geslacht, kaste of huidskleur.* Dit houdt verband met het begrip immanentie.
2. *Het aanmoedigen van de vergelijkende studie van godsdienst, wijsbegeerte en wetenschap.* Dit verwijst onder andere naar een begrip als periodiciteit.
3. *Het onderzoeken van de onverklaarde wetten in de natuur en van de vermogens die latent in de mens aanwezig zijn.* Hier komen we op het begrip transcendentie, de pelgrimstocht van de ziel.

Binnen de vereniging is een absolute vrijheid van denken. Men wordt aangemoedigd om NIETS in het leven klakkeloos aan te nemen, maar om alles met een open denkvermogen tegemoet te treden, te onderzoeken, zelf werkelijk te ondergaan en te ervaren. Iedereen is

immers zelf verantwoordelijk voor zijn eigen pad en zal dit ZELF moeten lopen, alle goeroes, leraren, cursussen en dure workshops ten spijt... Het gaat bij theosofie dus om onderzoekende, meditatieve studie, overpeinzing, zelfkennis, en als gevolg van verworven inzichten: het in dienstbaarheid voor het grote geheel léven naar die inzichten...

Dan nu snel naar het thema van deze middag: VREDE.

Dit vind ik zó indrukwekkend: op 200.000 vredespalen, in 190 landen staat deze tekst: *May Peace Prevail on Earth* / Moge vrede heersen op aarde. Het idee voor deze krachtige, wereldwijde vredesoproep ontstond in 1955 in Japan, als reactie op de atombommen

op Hiroshima en Nagasaki. Zoals u heeft kunnen zien, staat er hier voor het Vredespaleis in Den Haag sinds oktober 1999 óók zo'n paal. Ik heb geprobeerd om uit te zoeken hoeveel van deze palen er in Nederland staan. Er staat er één op het Begijnhof in Amsterdam en één bij de Geertekerk in Utrecht, maar verder weet ik het dus niet precies. Er staat er overigens ook één op het terrein van de TS in Adyar...

Ik heb begrepen dat er in de natuur twee grote krachten werkzaam zijn: aantrekking en afstoting. Het gevolg daarvan is beweging en trilling. Omdat alles in de natuur met elkaar verbonden is en met elkaar resoneert, is er één altijd voortdurende gezamenlijke trilling: omgezet in geluid zou je dit misschien de harmonie der sferen kunnen noemen.

In tegenstelling tot een steen, een plant of een dier, kan een menselijk wezen zich vrij bewegen, van plaats naar plaats; hij kan handelen; hij kan zijn denken op een bewuste manier op een onderwerp richten. Een mens kan zelfs zijn eigen denkvermogen onderzoeken met zijn denkvermogen!

Wat die plant betreft: tot mijn grote schaamte moet ik hier toegeven dat ik de laatste tijd NIET goed gezorgd heb voor de planten in mijn huis die aan mijn zorg zijn toevertrouwd. WIJ als mensen willen 'gezellig!' planten binnen hebben; wij rukken een plant gewoon uit zijn natuurlijke habitat waar de natuur vanzelf voor voeding en grondstoffen zorgt (mits wij natuurlijk als mensheid intussen niet even de balans daar hebben verstoord!). Als de plant echter eenmaal bij ons binnen staat, dan zijn WIJ verantwoordelijk voor zijn voeding, want de plant kan niet zelf even zijn honger en dorst gaan lessen. Mea culpa, plant...

Van het dier wordt beweerd dat hij geen zelfbewustzijn heeft, maar de menselijke soort heeft dus wél die ongelooflijke potentie in zich tot zelfonderzoek, bewustzijnsverruiming en: Zelfrealisatie! Dat komt door die kenmerkende eigenschap 'manas', in het Engels 'mind', 'mens': we zijn er zelfs naar vernoemd! Juist door dat denkvermogen is de mens in staat om verder te gaan dan louter instinctief handelen, zoals dieren. De mens kan van tevoren nadenken vóór tot spreken of handelen over te gaan. Ik kreeg eens van iemand de tekst THINK, die op een geheugenblaadje voor mij hangt in mijn werkkamer. THINK: is datgene wat je zegt of doet True (waarachtig), Helpful (draagt het bij), Inspiring (inspirerend), Necessary (is het werkelijk noodzakelijk) en Kind (vriendelijk en hartelijk)?

Ieder individu moet zijn pad dus zelf lopen, het op eigen kracht volbrengen en levert, doordat alles met elkaar verbonden is, juist dáárdoor zijn bijdrage aan het polijsten van de diamant van de gehele mensheid. Het is een ware en zware pelgrimstocht, door vele levens heen, een 'steile en doornige weg met een beloning boven woorden: het vermogen om de mensheid te zegenen en te redden' (dit zijn enkele woorden uit de tekst van H.P. Blavatsky: *Er is een weg, steil en doornig, bezet met gevaren van allerlei aard...*).

Alles is dus trilling: zo brengt een lichamelijke trilling het denklichaam en het emotionele lichaam in beweging. Dat beïnvloedt en raakt in feite de gehele omgeving, want er is een absolute eenheid van zijn, met alle mede- bewoners van deze planeet. In deze verbondenheid ligt het feit van de bovengenoemde broederschap: ik bèn die broeder, ik ben 'Dat'. Die broeder-

schap betreft dus in feite niet alleen de mensheid, maar alles en iedereen in de natuur, in het hele universum. Dit impliceert die enorme verantwoordelijkheid, voor de hele planeet.

Alles is trilling: onze daden, onze woorden, zelfs, en sterker nog: vooral onze gedáchten hebben ontegenzeggelijke effecten in de stoffelijke wereld: OEI! Laat dat een waarschuwing zijn voor ons allemaal...

VREDE

Vrede is niet iets dat alleen maar tot de uiterlijke wereld behoort. Het feit dat we in de uiterlijke wereld geen vijandige handelingen zien, wil helemaal niet zeggen dat er gesproken kan worden van echte 'vrede'; misschien hooguit van 'gewapende vrede'.

Vrede in de buitenwereld begint in feite in ons eigen binnenste, in ons denken.

Een ruzie, een conflict, een oorlog begint in het willen vasthouden van de 'eigen' overtuiging, in gevoelens van verongelijkheid, van wrok, van afgescheidenheid, van anders zijn, van beter zijn, van gelijk hebben. Kortom, men zet de hakken in het zand, graaft zich in in stellingen, in nutteloze woordenstrijd of, ernstiger, in gewapende strijd, en sluit daardoor op dat moment alle mogelijkheden af voor zelfonderzoek en spirituele groei. Een gemiste kans!

Om tot innerlijke vrede, om tot 'peace of mind' te komen is moedig zelfonderzoek nodig, is stilte nodig, vooral in het denken.

De Yoga Sūtra's van Patañjali stellen het haarscherp: *yogas cittta-vrtti-nirodha* (yoga is het stilzetten van de wijzigingen van het denken). Pas dan, na de nodige voorbereidingen, kan de zogenaamde 'Stem van de Stilte' gehoord worden. Dit is natuurlijk een

verwijzing naar de tekst uit dit zeer mystieke boekje dat is opgeschreven door H.P. Blavatsky, *De Stem van de Stilte*. In het Nederlands is het met twee andere mystieke werkjes opgenomen in het boekje *Drie Wegen, Één Pad*.

Als we het over 'vrede' hebben, denk ik dus allereerst aan het onder controle brengen van het onstuimige denkvermogen. Ik denk dan aan de rust en de balans, om te komen tot die zogenaamde 'peace of mind'.

In haar Meditatiediagram geeft mw H.P. Blavatsky verder heel duidelijk aan, dat we moeten weigeren de realiteit in te zien van een onderscheid tussen vriend en vijand.

Letterlijk staat er: Consequent weigeren in de gedachten de realiteit te erkennen van: het onderscheid tussen vriend en vijand. Resultaat: afwezigheid van toorn en vooringenomenheid. Bij de zaken die we zouden moeten verwerven noemt zij: Een voortdurend pogen om een geestesgesteldheid te bereiken die noch liefde, noch haat, noch onverschilligheid is.

(NB In het Engels heet dit *equanimity*, of gelijkmoedigheid.)

Dus: Een voortdurend pogen om een geestesgesteldheid te bereiken die noch liefde, noch haat, noch onverschilligheid is. Verschillend in uiterlijke handelwijze tegenover ieder, omdat in ieder het vermogen verschilt. Innerlijk dezelfde tegenover allen.

In die staat van 'evenwicht en voortdurende kalmte', in de toestand van balans en 'peace of mind' kunnen we, áchter de uiterlijke verschijningsvormen, de dingen zien zoals ze werkelijk zijn. Waarheid heeft heel veel lagen en dat is allemaal afhankelijk van ons eigen onderscheidings- en begripsvermogen (mits we in staat zijn om zaken

met een open denkvermogen te benaderen en niet direct al de deur dicht te gooien). Dat dit alles, met alle schokken en beproevingen in het dagelijks leven, bepaald geen gemakkelijk te behalen doel is, dát moge duidelijk zijn, maar we krijgen iedere dag nieuwe kansen om, na gedegen zelfonderzoek, recht te zetten wat we fout deden en om vol goede moed steeds opnieuw ons steentje bij te dragen aan vrede en de verheffing van de mensheid. Natuurlijk, we maken fouten, maar we hebben voortdurend herkansingen, van minuut tot minuut. Men zegt wel: Er is een Vrede die alle begrip te boven gaat. Hij woont in het hart van hen die in het Eeuwige leven.

Ik zou graag willen besluiten met de Aanroep tot Eenheid die bij de TS vaak gebruikt wordt. Zo wordt deze in december, bij elke jaarlijkse internationale conventie in Adyar, dagelijks

door ongeveer 1200 mensen gezamenlijk uitgesproken, en dat is bijzonder krachtig en indrukwekkend. Het is de mantra voor het universum (the Universal Mantra) die geschreven werd door de tweede internationale president van de TS, Annie Besant. Ik vraag u om daarna even in stilte te blijven zitten en nodig u uit om dan liefdevolle gedachten van vrede uit te zenden, over de gehele wereld:

O verborgen leven, trillend in elk atoom

O verborgen licht, stralend in ieder wezen

O verborgen liefde, alles omvattend in één zijn;

*Moge ieder die één zich voelt met u
Zich daarom één ook weten met elk ander.*

Shanti, shanti, shanti...
Dank u wel.

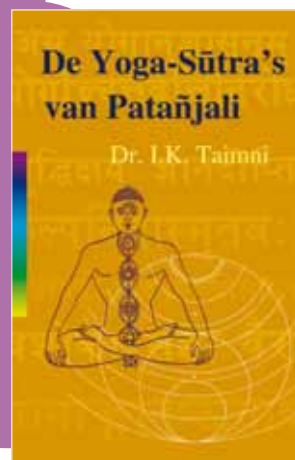
(advertentie)

Drie Wegen, één Pad

Uitgeverij der Theosofische Vereniging 2006
ISBN 978 90 6175 088 8
Gebonden, 223 Pagina's / Prijs: € 20,50

De Yoga-Sūtra's van Patañjali

Uitgeverij der Theosofische Vereniging 2010
ISBN 978 90 6175 075 8
Gebonden, 516 Pagina's / Prijs: € 22,50